

Okulöncesi Eğitim Öğretmenlerinin Çocukları Tanıma ve Değerlendirme Amaçlı

Yapılan Çalışmalara İlişkin Görüşleri¹

The Opinions of the Pre-School Teachers about the Works Conducted for Identification and Assessment of Children²

Gülin YILMAZ TOPUZ

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye

gulintster@gmail.com

Özlem Melek ERBİL KAYA

Anadolu Üniversitesi, Türkiye

omkaya@anadolu.edu.tr

Öz

Çocukları tanıma ve değerlendirme onlara uygun eğitim ortamları hazırlamanın temel taşıdır. Ülkemizde uygulanan okulöncesi eğitim programları ve ilgili yönetmelikler öğretmenlere bu süreç ile ilgili önemli görev ve sorumluluklar yüklemektedir. Ancak sürecin uygulayıcısı olan öğretmenlerin bu konudaki görüşleri istenilen sonuca ulaşılmasında son derece önemlidir. Okulöncesi eğitim öğretmenlerinin çocukları tanıma ve değerlendirme amaçlı yapılan çalışmalara ilişkin görüşlerini almayı amaçlayan bu araştırma, tarama modelinde olup nitel yöntem kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu Eskişehir il merkezinde MEB'na bağlı resmi anaokulları ve ilkokullar bünyesindeki anasınıflarında görev yapan toplam 34 öğretmen oluşturmuştur. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler ile toplanmış, betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiş ve görüşmelerden doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; öğretmenler çocukları tanıma ve değerlendirme sürecini gerekli görmekte, genellikle gözlem ve görüşme tekniklerini uygulamaktadırlar. Öğretmenler çoğunlukla gelişim raporu, sistematik gözlem formu, oyun gözlem formu doldurduklarını ve anekdot kaydı tuttuklarını dile getirmişlerdir. Ancak bir bölümü çalışmalarını sistemli bir biçimde yürütürken bir bölümü sistemsiz gözlem yapmakta ve bu çalışmalar daha çok öğrenme merkezlerinde oyun zamanında gerçekleştirilmektedir. Öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinden elde ettikleri verileri gelişim raporu yazmada, ailelere bilgi verirken ve etkinliklerini planlarken kullandıkları ancak bir bölümünün ise bu bilgileri hiç kullanmadığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin çoğunlukla sınıflardaki çocuk sayısının fazla olması

¹ Bu makale “Okulöncesi Eğitim Öğretmenlerinin Çocukları Tanıma ve Değerlendirme Amaçlı Yapılan Çalışmalara İlişkin Görüşleri” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Araştırma makalesi, İlk gönderim tarihi: 21.12.2015 Kabul tarihi: 22.01.2015

nedeniyle tanıma değerlendirme sürecine zaman ayırabilmede ve ailelerle işbirliği yapmada güçlük yaşadıkları görülmüştür. Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde kullanılan formlarda düzenleme yapılması, sınıflardaki çocuk sayısının azaltılması ve bu süreçte rehber öğretmenlerden yararlanılması öğretmenlerin önerileri arasında yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocukları tanıma ve değerlendirme, Öğretmen görüşleri, Okulöncesi eğitim.

Abstract

Identification and assessment of children is the keystone of creating an appropriate educational environments for them. The preschool programs applied in Turkey and related regulations give teachers important duties and responsibilities within the process. However the views of the teachers who are practicers of this process are extremely important to reach the aimed results. This research aiming to get the views of preschool teachers about the practices on children is in survey model and is carried out by using qualitative method. The study group consists of 34 preschool teacher working at independent public preschool and preschool within the primary schools in Eskisehir depending on National Ministry of Education. The data is collected by semi-structured interviews, and analyzed by descriptive analysis method and analysis are supported by direct quotes from the interviews. According to the findings, the teachers find the process identification and assessment of children necessary for kids and they are generally using observation and interview techniques. These teachers stated that they mostly filled progress report, systematic observation form, play time observation form and kept record anecdotes. However, while some of them were working systematically, some of the teachers were making unsystematic observations and these evaluations in the process of were mostly made the free play time activity. It is found that the teachers used information gathered during the assessment process to write a progress report, to inform parents and to plan activities but some of the teachers have never used them at all. It is seen that because of excessive number of students, teachers had difficulty in spending time for identification and assessment of children and collaborating with family. Teachers suggested making regulations on the forms used for identification and assessment of children, reducing the number of students in the classrooms and taking support from school counselor.

Keywords: Identification and assessment of the children, Views of teachers, Preschool education.

Giriş

Her insan farklı bir dünyadır. Birçok farklı özelliğe sahip olarak dünyaya gelmeleri ve farklı çevrelerde yetişmeleri bireyler arası farklılıkların temel nedenleri arasındadır. Bu farklılıklar içerisinde, bireyi tanıma hizmetlerine gereken önemin verilmesi, eğitim ve öğretimi bireylerin gelişim düzeylerine göre düzenleyebilmek açısından önemli ve gereklidir (Bakırcıoğlu, 1997). Bireyi tanıma genel olarak, bir insanın hangi özelliklere ne derecede sahip olduğunu bilmek demektir. Bireyin sahip olduğu özelliklerin ayrıntılı olarak bilinmesi, onun kendini tanıması ve

geliştirmesi için de gereklidir. Bireyler arası farklılıkları ortaya çıkarmak ve bu farklılıkları oluşturan özellikleri açısından gelişimine katkıda bulunmak; eğitimde, rehberlik yoluyla bireyi tanımanın amacıdır (Taner, 2005). Çocukları tanıma ve değerlendirme ise; çocuklarla ilgili tüm bilgileri tutarlı, objektif bir şekilde çeşitli araçlardan yararlanarak sistematik olarak toplama, kayıt altına alma ve bunları değerlendirerek anlamlı bir karar verme sürecidir. Çocukları tanıma ve değerlendirme, onlara uygun eğitim ortamları hazırlamanın temel taşıdır. Okulöncesi dönemde çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinde bu nedenle okulöncesi öğretmeni büyük önem taşımaktadır. Okulöncesi öğretmenlerinin çocukları düzenli olarak değerlendirmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirmeleri gerekmektedir (Sağlam, 2008).

Okulöncesi döneme başlamadan önce çocuklar, okula farklı yaşantılar geçirerek gelmektedirler. Her çocuk, gelişimi birbirine benzer görünmekle birlikte, farklı yetenek, ilgi ve yaşantılara sahiptir. Aynı yaş grubunda olsalar bile zihinsel, bedensel ve psikolojik gelişimleri farklı olabilmektedir. Bu farklılık içinde, eğitim ve öğretimi başarıyla sürdürebilmek için, öğretimi bireyselleştirmek ve öğrencileri beden gelişimi, ailesi ve yaşadığı çevre, sağlık durumu, ilgi ve yetenekleri, kişilik özellikleri, geçmiş yaşantıları gibi birçok yönleri ile tanımak gerekmektedir (MEGEP Projesi, 2006). Öğretmenin çocuğun gelişimsel özellikleri ve bireysel farklılıklarını bilmesi; öğrenme deneyimlerini bu yönde planlayabilmesi, materyalleri gereksinimlerine göre seçebilmesi ve elde ettiği sonuçlara göre programı tekrar yapılandırabilmesi açısından önemlidir (McAfee ve Leong, 2007). Okulların kimilerinde psikolojik danışma ve rehberlik servisi ya da uzman olmamasından dolayı okulöncesi dönemde, öğrenciyi tanıma ve değerlendirme işi yalnızca öğretmene düşmektedir. Okulöncesi öğretmenleri çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde birçok yöntem ve teknikten yararlanabilmektedirler. Çocuklardaki gelişimi takip etmeyi kolaylaştıran portfolyo, gözlem formları, anekdot kayıtları, kazanım değerlendirme formları, gelişim raporları, görüşmeler çocukların seviyesinin belirlenmesi ve

yapılan değerlendirmelerin program ve öğretim ile ilişkilendirilmesi açısından önemli bir yere sahiptir (Epstein, Schweinhart, DeBruin- Paraecki, Robin ve Robin, 2004). Ayrıca, gözlem ve gözleme dayalı farklı birçok teknik ile oyun temelli değerlendirme, anket, görüşme, ev ziyaretleri de okulöncesi dönem çocuklarını tanıma ve değerlendirmede kullanılan yöntem ve teknikler arasında yer almaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı, Okulöncesi Eğitim Programlarında da çocukları tanıma ve değerlendirme ile ilgili yapılması öngörülen bir takım çalışmalar bulunmaktadır. Bu araştırmanın gerçekleştirildiği dönemde (2012 - 2013 öğretim yılı) uygulamada olan 36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı ile daha sonra uygulamaya konulan Okulöncesi Eğitim Programında çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde okulöncesi öğretmenlerinin yapmaları ön görülen çalışmalar farklılık göstermektedir. 36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programında; öğretmenlerin çocukları gözlemleyerek elde ettikleri verileri sistematik gözlem formu, oyun gözlem formu ve anekdot kayıt formuna not etmeleri istenmektedir. Bununla birlikte, çocukların hedeflenen gelişimsel kazanımlara ulaşma durumunu gösteren kazanım değerlendirme formlarının doldurulması ön görülmektedir. Programda ayrıca çocukların yıl boyunca yaptığı ürünlerin, ses ya da video kayıtları gibi kayıtların bulunduğu portfolyolar tutulması ve her dönem sonunda tüm gelişim alanlarına ait gözlemlerin yer aldığı gelişim raporlarının e-okul sistemine girilmesinin gerekliliğinden söz edilmektedir (MEB, 2006).

2013 yılında, 36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programında güncelleme çalışmaları yapılarak bazı bölümlerinde değişikliğe gidilmiştir. Bu değişiklikler öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde kullanmaları önerilen formlarda da kendini göstermiştir. Gelişim Raporu yazım biçimi güncellenmiş, gelişim dosyası (portfolyo)

oluşturulmasının gerekliliği tekrar belirtilmiş, farklı olarak gelişim dosyasının “portfolyo paylaşım günü” adı altında eğitim- öğretim yılı sonunda ailelerle paylaşılması öngörülmüştür. Programda yalnızca düzenli olarak kullanılması gerekli olan Gelişim Gözlem formuna yer verilmiştir. Önceki programda yer alan diğer değerlendirme formlarının kullanılması zorunluluğu kaldırılmıştır. Öğretmenin gereksinim duyduğu formları kendisinin de geliştirip kullanabileceği belirtilmiştir (MEB, 2013).

Milli Eğitim Bakanlığı Okulöncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği’nde de öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme sürecine yönelik gerçekleştirmeleri öngörülen bazı çalışmalara yer verilmiştir. Yönetmeliği göre; okulöncesi öğretmeni, çocukların kişisel bilgi formları ile Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan davranış değerlendirme formunu doldurmalı, gelişimlerine ait kayıtları tutmalı, yılsonu gelişim raporları ile öğrenci dosyalarını hazırlamalıdır (MEB, 2012, s. 24-25). Yönetmelikte 21.07.2012 tarihinde bir takım değişikliklere gidilmiş ve çocukları değerlendirme sürecinde okulöncesi öğretmenlerinin hazırlamaları gereken gelişim raporlarından “çocukların ilgi alanları” bölümü kaldırılarak yerine “görüş ve öneriler” bölümü eklenmiştir. 2014 Yılında yapılan son değişiklik ile Okulöncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği “Milli Eğitim Bakanlığı Okulöncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği” olarak tek ad altında birleştirilmiştir. Bu yeni yönetmelikte gelişim raporu ve öğrenci karnesi ile ilgili maddeye gelişim raporuna “pedagojik olmayan ve gizliliği gerektiren bilgiler işlenmez” ifadesi eklenmiştir.

Okulöncesi eğitim programları ve ilgili yönetmeliklerin okulöncesi öğretmenlerine çocukları tanıma ve değerlendirme süreci ile ilgili önemli görev ve sorumluluklar yüklediği görülmektedir. Ancak bu sürecin uygulayıcısı olan öğretmenlerin görüş ve önerileri istenilen sonuca ulaşılmasında son derece önemlidir. Alan yazın incelendiğinde özellikle yurt içinde

okulöncesi eğitimde çocukları tanıma ve değerlendirmeye yönelik çalışmaların yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. Bu bağlamda gerçekleştirilen bu çalışmanın genel amacı, okulöncesi eğitim öğretmenlerinin çocukları tanıma ve değerlendirme amaçlı yapılan çalışmalara ilişkin görüşlerini almaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme süreci ve gerekliliği konusundaki düşünceleri nelerdir?
2. Öğretmenler çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde hangi yöntem ya da teknikleri nasıl kullanmaktadırlar?
3. Öğretmenler çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinden elde ettikleri verileri nasıl kullanmaktadırlar?
4. Öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları güçlükler var mıdır?
5. Öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinin daha etkin hale gelmesine yönelik görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma, tarama modelinde olup nitel yöntem kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde var olan bir durumu var olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2008). Araştırma kapsamında okulöncesi eğitim öğretmenlerinin çocukları tanıma ve değerlendirme amaçlı yapılan çalışmalara ilişkin görüşleri olduğu gibi betimlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla araştırmanın verileri, nitel araştırma veri toplama tekniklerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmış, çözümünde ise betimsel analiz yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Eskişehir il merkezinde görev yapmakta olan okulöncesi öğretmenlerinden amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilenler oluşturmuştur. Amaçlı örnekleme yöntemi pek çok durumda olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklamasında yararlı olacağı düşünüldüğünden tercih edilmiştir (Yıldırım, Şimşek, 2011). Çalışma grubu seçilirken; MEB'na bağlı resmi anaokulları ve ilkokul bünyesindeki anasınıflarında görev yapmak temel ölçüt olmuştur. Bunun yanında kadrolu olarak görev yapmak, dört yıllık lisans mezunu olmak, adaylığının kalkmış olması ve araştırmaya katılmaya gönüllü olmak da kullanılan ölçütler arasında yer almıştır. Çalışma grubunda maksimum çeşitliliği elde edebilmek için sıralanan ölçütlere uygun öğretmenler arasından deneyim, mezun olunan okul ve çalışılan kurum açısından farklı özelliklere sahip olanların araştırma sürecinde yer almasına özen gösterilmiştir. Araştırma kapsamına alınacak okulların belirlenmesi ve gerekli izinlerin alınmasından sonra, araştırmacı okulöncesi eğitim kurumlarına giderek önce okul müdürleri ile görüşmüş ve ölçütlere uygun gönüllü öğretmenler belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma 8 anaokulunda görev yapan 21 okulöncesi öğretmeni ve 12 ilkokul bünyesindeki anasınıflarında görev yapan 13 okulöncesi öğretmeni olmak üzere toplam 34 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Görüşmeye katılan öğretmenlerden 33'ü kadın, 1'i erkektir. Öğretmenlerden 14'ü Eğitim Fakültesi, 7'si Mesleki Eğitim Fakültesi, 13'ü ise Açıköğretim Fakültesi mezunudur. 9 öğretmenin 1-5 yıl, 11 öğretmenin 6-10 yıl, 8 öğretmenin 11-15 yıl ve 6 öğretmenin ise 16 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip olduğu belirlenmiştir.

Görüşmelerin Yapılması

Verilerin toplanması sürecinde öncelikle görüşme soruları ve görüşme kılavuzunun yer aldığı taslak bir görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan form alandan yedi farklı uzmana dağıtılarak soruların anlaşılabilirliği, yeterliliği ve amaca hizmet etme özelliği açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Görüş ve öneriler doğrultusunda taslak formda gerekli düzeltme

ve eklemeler yapıldıktan sonra bağımsız anaokulunda görev yapan bir okulöncesi öğretmeni ile ön görüşme gerçekleştirilmiştir. 30 dakika süren ön görüşme, araştırmacı ve öğretmen arasında bireysel olarak gerçekleştirilip ses kayıt cihazı ile kayıt edilmiştir. Görüşme tamamlandıktan sonra öğretmene, soruların yeterince anlaşılır olup olmadığı sorulmuş “anlaşılır ve açık” olduğu yanıtı alınmıştır. Görüşmenin hemen ardından öğretmenin, görüşme sorularına verdiği yanıtlar dinlenerek dökümü yapılmıştır. Görüşme formunun içerik geçerliliğini saptamak amacıyla, ön görüşmenin dökümleri ve görüşme soruları iki alan uzmanı tarafından incelenmiştir. Sorulara verilen yanıtlar doğrultusunda, yeterince anlaşılmayan, istenen bilgilere ulaşılmasına izin vermeyecek ya da öğretmenlerde olumsuz tepkiler oluşmasına neden olabilecek sorular olmadığı görülmüştür. Bu çalışmalar sonucunda, soru maddelerinin geçerliliği saptanmış ve görüşme formunun üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan kullanılmasına karar verilmiştir.

Araştırmada ayrıca bir görüşme kılavuzu hazırlanmıştır. Araştırmacı, hazırladığı görüşme kılavuzunda kendisini tanıtarak çalışmanın amacı ve süreci ile ilgili bilgiler vermiş ve öğretmenlerden kendilerine birer kod isim seçmelerini istemiştir. Görüşmeler sırasında, öğretmenlere 10 ana soru sorulmuş ancak, öğretmenler daha önceki sorulara verdikleri yanıtlarla birlikte bir başka sorunun yanıtını da verdiyse, yanıtlanmış olan soru sorulmayarak bir sonrakine geçilmiştir. Görüşmeler öğretmenlerin uygun oldukları zaman dilimlerinde, okullarındaki rehberlik odası, öğretmenler odası, müdür, müdür yardımcısı odası ya da boş bir sınıfta yapılmıştır. Ortalama 30-35 dakika arasında süren görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Bulgular öğretmenlerin kod isimleri kullanılarak direk alıntılarla desteklenmiş ve niceliksel olarak sunulmuştur.

Araştırmacı, görüşmeler tamamlandıktan sonra her bir görüşmenin, önceden hazırlanmış olan görüşme kılavuzuna uygun olarak dökümünü yapmıştır. Ses kayıtları, her bir öğretmen için, hiçbir değişiklik yapılmadan tek tek dinlenerek görüşme formuna olduğu gibi dökümü yapılmıştır. Görüşme formları okulöncesi eğitim kurumlarının isimlerini taşıyan ayrı ayrı dosyalara yerleştirilmiştir. Bir başka uzmana da ses kayıtlarından on tanesi dinletilmiş, onun da döküm yapması istenmiş ve yapılan dökümler karşılaştırılarak güvenilirliği sağlanmıştır.

Görüşme verilerinin dökümünden sonra, veri analiz çerçevesi olarak görüşme sorularının kullanılmasına karar verilmiştir. Bu amaçla yazılı hale getirilen görüşmelerin tamamı tek tek okunarak değerlendirilmiş her bir görüşme sorusuna ait öğretmenlerin tümünün yanıtları aynen çıkarılmıştır. Çıkarılan yanıtlar birkaç kez incelenip okunduktan sonra, her bir soru maddesinin altında soru ile ilgili yanıt seçeneklerinin yazılı olduğu “Görüşme Kodlama Anahtarı” oluşturulmuştur. Seçeneklerin güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla, görüşmelerin dökümünün yapıldığı görüşme formları arasından 10 tanesi yansız atama yoluyla seçilmiştir. Bu seçimde, araştırmaya katılan her okulöncesi eğitim kurumuna ait dosyadan birer görüşme formunun yer almasına dikkat edilmiştir. Seçilen 10 görüşme için boş birer görüşme kodlama anahtarı çoğaltılarak alandan bir uzmana verilmiştir. Seçilen 10 görüşme formu, araştırmacının kendisi ve uzman tarafından, birbirinden bağımsız olarak görüşme kodlama anahtarına göre değerlendirilmiştir. Araştırmacı ve uzmanın görüşme kodlama anahtarları karşılaştırılmış ve aralarında çok fazla fark olmadığı görülmüştür. Fark oluşturan temalarda ise araştırmacı ve uzman bir araya gelerek görüş birliğine varmış ve uzlaşma sağlanarak form yeniden düzenlenmiştir. Görüşme kodlama anahtarına böylece son şekli verilmiştir. Daha sonra, betimsel analizin ikinci aşaması olan verilerin işlenmesi aşamasına geçilmiştir. Bu aşamada, araştırmacı ve alandan bir başka uzman birbirlerinden bağımsız olarak çalışmışlardır. Uzmanlar kendileri ile görüşülen 34 öğretmene ait görüşme formlarını okuyarak, her bir görüşme için ayrı

ayrı çoğaltılan görüşme kodlama anahtarı üzerindeki ilgili sorunun ilgili seçeneğini kodlamışlardır. Kodlamalar sırasında, öğretmenin soruya verdiği yanıtla ilgili seçenek işaretlenirken yorum yapılmamış, yanıtı doğrudan içeren seçenek işaretlenmiştir.

Görüşme tekniği ile yapılan araştırmaların güvenilirliğinde, görüşmeden sonra elde edilen kayıtların çözümlenmesinde ortaya çıkabilecek yanlışların azaltılması için bu süreçte çözümlene tutarlılığına bakılması önerilmektedir. Bu amaçla alan yazında, kayıtlı konuşmaların iki farklı zamanda çözümlenerek her iki çözümlene sürecindeki tutarlılığı, (Türnüklü, 2000) ya da çözümlenmelerin alandan farklı iki uzman tarafından yapılarak (Acar, 2000) her ikisi arasındaki tutarlılığı bakılması önerilmektedir. Araştırma kapsamında alandan, farklı iki uzmanın yaptığı çözümlenmeler arasındaki tutarlılığı bakılmıştır. Bu amaçla öğretmenlerin her biri ile ilgili birer görüşme kodlama anahtarı doldurulduktan sonra, araştırmacı ve uzmanın doldurduğu görüşme kodlama anahtarlarının tutarlılığı karşılaştırılmış ve uyum yüzdeleri bulunmaya çalışılmıştır. Bu amaçla Türnüklü'nün (2000), Croll, Robson, Bakeman ve Gottman'dan aktardığı "uyum yüzdesi formülü (Agreement percentage)" kullanılmıştır. Soruların uyum yüzdesinin 10'uncu soruda % 90, diğer sorularda ise % 100 olduğu belirlenmiştir. Güvenirlik hesaplamasının her bir soru için ayrı ayrı yapıldığı araştırmaların güvenirlik ortalaması da % 99 olarak bulunmuştur.

Bulgular ve Tartışma

Araştırma sürecinde **öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme süreci ve gerekliliği konusundaki düşünceleri** öğrenmek üzere ilk olarak kendilerine "Çocukları tanıma ve değerlendirme süreci ve bu sürecin gerekliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?" sorusu yöneltilmiş ve yanıtları alınmıştır. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar üç ayrı tema altında toplanmış ve Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Öğretmenlerin “Çocukları Tanıma ve Değerlendirme Süreci ve Bu Sürecin Gerekliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Çocukları tanıma ve değerlendirme süreci ve bu sürecin gerekliği konusunda ne düşünüyorsunuz?	f
a. Çocukları tanıma ve değerlendirme gerekli bir süreç	27
a.1. İlerlemeyi takip	12
a.2. Etkinlikleri planlama	9
a.3. Öğrenmeyi değerlendirme	6
b. Yanıt veremeyeceğim	4
c. Kararsızım	3
Görüşler Toplamı	34

Bu soruya “Çocukları tanıma ve değerlendirme gerekli bir süreç” yanıtını veren öğretmenlerden Ayfer; süreci etkinlikleri planlama açısından gerekli gördüğünü belirterek “Gerekli olduğunu düşünüyorum çünkü o çocuğa özgü onun yeteneklerini onun bireysel gelişimini destekleyecek şekilde etkinliklerimi planlamaya çalışıyorum çocukları tanıdıktan sonra...” biçiminde düşüncelerini ifade etmiştir. Öğretmenlerin bir bölümü bu soruya yanıt vermezken bir bölümü de kararsız olduğunu dile getirmiştir. Araştırma verileri, görüşmeye katılan okulöncesi öğretmenlerinin çoğunluğunun çocukları tanıma ve değerlendirme sürecini gerekli gördüklerini göstermektedir.

Öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde hangi yöntem ya da teknikleri nasıl kullandıklarını belirlemek için öğretmenlere ilk olarak “Çocukları tanıma ve değerlendirmede hangi yöntem ve teknikleri kullanıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin verdikleri yanıtlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Öğretmenlerin “Çocukları Tanıma ve Değerlendirmede Hangi Yöntem ve Teknikleri Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Çocukları tanıma ve değerlendirilmede hangi yöntem ve teknikleri kullanıyorsunuz?	f
a. Çeşitli formlar dolduruyorum	27
a.1. Gelişim raporu	25
a.2. Sistematik gözlem formu	21
a.3. Oyun gözlem formu	20
a.4. Anekdol kayıt formu	19
a.5. Kazanım değerlendirme formu	15
a.6. Gelişim kontrol listesi	8
b. Çeşitli yöntemler kullanıyorum	20
b.1. Gözlem yapıyorum	20
b.2. Aile ve çocuklarla görüşme yapıyorum	8
b.3. Portfolyo	6
b.4. Rehber öğretmene bildiriyorum	1
Görüşler Toplamı	47

Öğretmenlerin soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde bir bölümünün çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde kullandıkları formlardan bir bölümünün ise kullandıkları yöntemlerden söz ettikleri belirlenmiş ve görüşleri bu iki ana tema altında toplanmıştır. Bu konuda öğretmenlerden Sinem “...Sistematik gözlem, anekdot kaydı bunlarda hani o olay geçse bile kaçırdığım zamanlar oluyor. Oyun gözlemi daha çok hani serbest zamanlarda gözlediğimiz için oyun gözlemi yapabiliyoruz... Kazanım değerlendirme formu ve gelişim raporunu da dönemde bir kez yapıyorum” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir.

Tablo 2’de de görüldüğü gibi öğretmenler çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde farklı yöntem ve teknikler kullanmaktadırlar. Kimi okulöncesi öğretmenleri gözlem yapma, aile ve çocuklarla görüşme yapma gibi çeşitli yöntemleri kullanarak çocukları tanımaya ve değerlendirmeye çalışırken bir bölümü gelişim raporu, oyun gözlem formu, sistematik gözlem formu, anekdot kayıt formları, kazanım değerlendirme formları, gelişim kontrol listeleri, az bir bölümü ise portfolyolar doldurarak çocukları tanıma ve değerlendirme çalışmalarını

gerçekleştirmektedirler. Okulöncesi dönem çocuklarını tanıma ve değerlendirmeye yönelik çalışmalarda portfolyo kullanımının gerekliliği ve önemi 2006 Okulöncesi Eğitim Programı ve 2013 yılında uygulamaya konulan Okulöncesi Eğitim Programı'nda da vurgulanmaktadır. Ancak, buna karşın portfolyo ile değerlendirme yapan öğretmenlerin sayısının çok az olması dikkat çekicidir. Aksaç'ın (2012) yaptığı benzer bir çalışmada okul öncesi çocukları için “Gelişimsel tanıma görüşmesi”, “Ben kimim? Soru formu”, “Hikâye Tamamlatma”, “Cümle Tamamlatma”, “Bir İnsan Çiz”, “Bir Aile Çiz” ile “Serbest ya da konulu resim yaptırma/yorumlatma” gibi tekniklerin onların farklı alanlardaki gelişimleri ile psikolojik durumları hakkında bilgi verici nitelikte olduğu vurgulanmaktadır. Öğretmenlerin bu ve benzeri teknikler hakkında bilgi sahibi olmaları onların daha etkin değerlendirmeler yapmalarına yardımcı olabilir. Okulöncesi eğitim sürecinde çocukları yakından tanıma ve gelişimindeki ilerlemeleri takip edebilmede dokümantasyon önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle öğretmenlerin daha pratik bir biçimde kullanabilecekleri değerlendirme araçları kendilerine sunulmalıdır.

Görüşmeler sırasında öğretmenlere aynı amaca yönelik ikinci soru olarak “Okulöncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nin ve bu yönetmelik çerçevesinde oluşturulan Okulöncesi Eğitim Programının, çocukları tanıma ve değerlendirme sürecine yönelik gerçekleştirilmesini öngördüğü çalışmalarla ilgili ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 3'te görüldüğü gibi üç ayrı tema altında toplanmıştır.

Tablo 3

Öğretmenlerin “Okulöncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği’nin ve Bu Yönetmelik Çerçevesinde Oluşturulan Okulöncesi Eğitim Programının, Çocukları Tanıma ve Değerlendirme Sürecine Yönelik Gerçekleştirilmesini Öngördüğü Çalışmalarla İlgili Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Okulöncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği’nin ve bu yönetmelik çerçevesinde oluşturulan Okulöncesi Eğitim Programının, çocukları tanıma ve değerlendirme sürecine yönelik gerçekleştirilmesini öngördüğü çalışmalarla ilgili neler düşünüyorsunuz?	f
a. Değerlendirme süreci gerekli ancak formlar gereksiz	20
a.1. Çok zaman aldığı için	10
a.2. Başkasına verilmediği için	6
a.3. Tekrar okumadığım için	4
b. Gerçekleştirilmesi öngörülen çalışmalarla ilgili yeterli bilgim yok	9
c. Değerlendirme süreci gereklidir	5
Görüşler Toplamı	34

Değerlendirme süreci gerekli ancak formlar gereksiz yanıtını veren öğretmenlerden Berna” *Çok gereksiz görüyorum çok fazla kâğıt doldurmaktan başka bir şey değil yani. Mesela sistematik gözlem formu fena değil ama kazanım değerlendirmeler var mesela kazanım değerlendirmeler aydan aya farklılık gösteriyor kazanım değerlendirme olamaması lazım bence...*” ifadesi ile düşüncesini belirtmiştir. Gerçekleştirilmesi öngörülen çalışmalarla ilgili yeterli bilgisi olmadığını belirten öğretmenlerden Çisem ise *“Tam kesin ayrıntılı bir bilgim yok o konuda. Bu konuda bir şey söyleyemeyeceğim”*, Deniz *“Eğitim programının tanıma ve değerlendirme sürecinde ön gördüğü çalışmalara çok hâkim değilim. Bununla ilgili bilgi veremiycem..”* cümleleri ile düşüncelerini belirtmişlerdir.

Tablo 3’te de görüldüğü gibi öğretmenlerin çoğu Okulöncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği’nin ve bu yönetmelik çerçevesinde oluşturulan Okulöncesi Eğitim Programının,

çocukları tanıma ve değerlendirme sürecine yönelik gerçekleştirmesini öngördüğü çalışmaları gerekli bulmakta ancak doldurulması gereken formlarla ilgili olumsuz düşünceler dile getirmektedirler. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu doldurulması gereken çok fazla form olduğu ve bunlara zaman ayırmanın çok güç olduğu, ayrıca bu formların daha sonra ilgili farklı kişilere iletilmediği görüşünü paylaşmaktadırlar. Öğretmenlerin, çocuklara ilişkin gözlemlerini yazılı hale dökmek konusunda isteksiz oldukları ya da süreçte ne yapılması gerektiği konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları diğer verilere de dayanılarak söylenebilir. Gündoğdu ve diğerleri.'nin (2008) yaptıkları araştırma sonuçlarında da öğretmenlerin kimisi ölçme ve değerlendirmenin gerekliliğine işaret ederken kimisi de programda yer alan değerlendirme etkinlik ve araçlarının çok ayrıntılı ve gereksiz olduğundan söz etmişlerdir. Görüldüğü gibi öğretmenler değerlendirme sürecinin gerekliliğine inanmakla birlikte bu süreçte kullanılması öngörülen formların işlevsizliğinden yakınmaktadırlar. Öğretmenlerin olumsuz görüş belirttikleri bu formlarda 2013 yılında yenilenerek uygulamaya konulan Okulöncesi Eğitim Programı'nda bir takım değişiklikler yapılmıştır. Yapılan değişiklikler kapsamında öğretmenlerin eğitim sürecinde yalnızca gelişim gözlem formları doldurmaları, dönem sonlarında gelişim raporları hazırlamaları ve ayrıca portfolyoya dayalı değerlendirme yapmaları öngörülmüştür.

Öğretmenlere görüşmeler sırasında aynı amaca yönelik üçüncü soru olarak “Çocukları tanıma ve değerlendirmeye yönelik çalışmaları gün içerisinde nasıl uyguluyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar iki ayrı tema altında toplanmış ve Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

Öğretmenlerin “Çocukları Tanıma ve Değerlendirmeye Yönelik Çalışmaları Gün İçerisinde Nasıl Uyguluyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Çocukları tanıma ve değerlendirmeye yönelik çalışmaları gün içerisinde nasıl uyguluyorsunuz?	f
a. Sistemli olarak uyguluyorum	25
a.1. Gözlem yapıyorum	22
a.1.1. Çocuklardaki gelişme ve farklılıkları gözlemliyorum	18
a.1.2. Çocuklardan birini/ birkaçını seçip gözlüyorum	4
a.2. Etkinlik sürecinde çocuklarla konuşuyorum	3
b. Sistemsiz gözlem yapıyorum	9
b.1. Dikkatimi çeken davranışları	3
b.2. Her zamanki davranışlarından farklı davranış gösterenleri	3
b.3. Çok hareketli olanları	1
b.4. Saldırgan davranış gösterenleri	1
b.5. Kaynaştırma öğrencilerinin davranışları	1
Görüşler Toplamı	34

Sistemli olarak gözlem yaptığımı ve çocuklardan birini / birkaçını seçip gözlediğini belirten öğretmenlerden Sevcan “*Günde ben üç çocuk belirlerim... Mesela serbest zamanda birini gözlemliyorum, oyunda birini gözlemliyorum değişimli olarak onları gözlemliyorum sürekli... Arada kaynamamalarına dikkat ediyorum*” biçiminde görüşlerini dile getirmiştir. Sistemsiz gözlem yaptığını ve dikkatini çeken davranışları gözlemlediğini belirten öğretmenlerden Ilgıt “*Yeri geldikçe uyguluyorum ben bunu...Hani hadi ben bugün çocukları gözlemliycem değil de hani kendiliğinden gelişen durumlara istinaden uyguluyorum. Özellikle yaptığım bir sistem yok yani. Bugün benim değerlendirme günüm hadi bakalım değerlendirme yapayım değil de tamamen olaylar içerisinde değerlendiriyorum*” yanıtını vermiştir.

Öğretmenlere aynı amaca yönelik dördüncü soru olarak “Çocukları tanıma ve değerlendirmeye yönelik çalışmaları etkinlik sırasında ne zamanlarda uyguluyorsunuz?” sorusu yöneltmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 5’te görüldüğü gibi iki ayrı tema altında toplanmıştır.

Tablo 5

Öğretmenlerin “Çocukları Tanıma ve Değerlendirmeye Yönelik Çalışmaları Etkinlik Sırasında Ne Zamanlarda Uyguluyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Çocukları tanıma ve değerlendirmeye yönelik çalışmaları etkinlik sırasında ne zamanlarda uyguluyorsunuz?	f
a. Etkinlik Sırasında	32
a.1. Öğrenme merkezlerinde oyun zamanı	24
a.2. Türkçe etkinlikleri	9
a.3. Drama	4
a.4. Oyun	4
a.5. Okuma yazmaya hazırlık çalışmaları	4
a.6. Sanat	3
a.7. Tüm etkinlikler	3
b. Etkinlik Sonunda	2
Görüşler Toplamı	34

Çocukları tanıma ve değerlendirmeye yönelik çalışmaları öğrenme merkezlerinde oyun zamanı sırasında uygulayan öğretmenlerden Aydan “Çocukları en çok serbest zaman etkinliğinde tanyabiliyorum. O zaman daha serbest oynuyorlar çocuklar daha çok belli ediyor kendini” , Tuğba öğretmen ise “Serbest zamanda çocuklar oynarlarken onları işte mesela evcilik köşesinde oynarlarken edindikleri rolleri gözlemliyorum” biçiminde düşüncelerini belirtmişlerdir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun çocukları tanıma ve değerlendirmeye yönelik çalışmaları gün içerisinde gözlem yaparak ya da etkinlik sürecinde çocuklarla konuşarak sistemli bir biçimde yürüttükleri görülmektedir. Öğretmenlerin bir bölümü de bu konuda belli bir sisteme sahip olmayıp her zamankinden farklı davranış gösteren, çok hareketli, saldırgan ya da kaynaştırma eğitimi alan öğrencileri gözlediklerini söylemişlerdir. Öğretmenler, çocukları tanıma ve değerlendirmeye yönelik çalışmaları etkinlik süreci içerisinde daha çok öğrenme merkezlerinde oyun zamanında uygulamaktadırlar. Bunun nedeni olarak çocukları en çok öğrenme merkezlerinde oyun zamanında tanıma fırsatı elde

ettiklerini, çocukların kendilerini en çok serbest oyunlarında gösterdiklerini belirtmişlerdir. Çocukların oyun sırasında ortaya koydukları beceriler, gösterdikleri davranışların içerikleri, oynadıkları oyun türleri, akranları ile iletişimleri çocuk hakkında bilgi vermektedir. Çocukların oyun içinde oluşan davranışlarını ortaya koymaya uygun yöntemlerden biri gözlem tekniğini kullanarak çocukların oyunlarını gözlemlemek ve onları oyunları ile değerlendirmektir (Aslan ve Tuğrul, 2014). Oyun, okulöncesi dönemde çocukları tanıma ve değerlendirme için uygun bir ortamdır. Çocukların kendi istekleri ile devam ettikleri ve yön verdikleri bir etkinlik olması ve esnek bir süreç olması, öğretmenler ve araştırmacılar tarafından çocukların tüm gelişim alanlarını gözlemleyebilmeleri açısından en uygun ortamı oluşturmaktadır (Losardo ve Notari-Syverson, 2001'den aktaran Ören, 2011). Çocukların gelişimsel özelliklerine uygun olması nedeniyle özellikle de küçük yaş gruplarında çocukların tanınıp değerlendirilmesi sürecinde oyun temelli değerlendirme tercih sebebi olmaktadır (Van Hoorn ve diğerleri, 2007'den aktaran Ören, 2011). Öğretmenlerin de bu nedenle çocukları gözlemlemek için öğrenme merkezlerinde oyun zamanını seçiyor olmaları yerinde bir tercih olarak nitelendirilebilir.

Öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinden elde ettikleri verileri nasıl kullandıklarını belirlemek üzere “Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinden elde ettiğiniz bilgileri nasıl kullanıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar iki ayrı tema altında toplanmış ve Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Öğretmenlerin “Çocukları Tanıma ve Değerlendirme Sürecinden Elde Ettiğiniz Bilgileri Nasıl Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinden elde ettiğiniz bilgileri nasıl kullanıyorsunuz?	f
a. Kullanıyorum	31
a.1. Gelişim raporu yazmada	11
a.2. Ailelere bilgi verirken	10
a.2.1. Veli toplantısı	3
a.2.2. Çocuklarını okuldan alırken	3
a.2.3. Mektupla iletişim	3
a.2.4. İletişim defteri	1
a.3. Etkinliklerimi planlarken	9
a.3.1. İhtiyaçlarına göre etkinlik planlarken	6
a.3.2. İlgilerine göre etkinlik planlarken	3
a.4. Müdahale için	7
a.4.1. Aile ile görüşme	4
a.4.2. Rehber öğretmene yönlendirme	3
b. Kullanmıyorum	3
b.1. Gereksiz olduğunu düşünüyorum	3
Görüşler Toplamı	34

Öğretmenlerden 31’inin bu soruya “*Kullanıyorum*”, 3’ünün ise “*Kullanmıyorum*” yanıtını verdikleri görülmektedir. Çocukları tanıma ve değerlendirme amaçlı bilgileri gelişim raporu yazmada kullandığını söyleyen öğretmenlerden Cansu “*...Birinci dönem ikinci dönem gelişim raporu veriyoruz özellikle onları kullanırken bunların çok çok faydası oluyor. Onlara bakarak gelişim raporunu dolduruyorum aynı zamanda ben bunları e-okula ’da dolduruyorum*” cümleleri ile düşüncesini belirtirken edindikleri bilgileri etkinlikleri planlarken kullandıkları ifade eden öğretmenlerden Ayşe “*Onları yönlendirirken daha çok kullanıyorum. Hani sevdiği şeyleri, etkinlik hazırlarken özellikle planımı uygularken hani sevdikleri tarzda etkinlikler almaya dikkat ediyorum onların ilgilerine göre*” biçiminde ifade etmiştir. Edindiği bilgileri daha sonra kullanmadığını ve gereksiz bulduğunu ifade eden öğretmenlerden Mukadder “*Hiç kullanılmıyor ki işte zaten onun için yapmak istemiyorum. Ne ilkokul öğretmeni alıyor. Ne*

veliye veriyorsunuz. Yapıyorsunuz yapıyorsunuz çöpe gidiyor. Yapıyorsunuz yapıyorsunuz boşa zaman kaybı oluyor. Ne oluyor işte yaptığınızla kalıyorsunuz. Müfettiş geldiğinde var mı var. Artık öyle oluyor. Benim için değil sadece bütün geneli böyle. Çünkü kimse onun yararıyla ilgilenmiyor” cümleleriyle, Sena öğretmen ise *“Daha sonra kullanamıyorum bende kalıyor ne birinci sınıf öğretmenine ne de aileye veriyoruz sonra bizde kalıyor ve geri dönüşüm kutusuna atıyoruz”* biçiminde düşüncelerini ifade etmişlerdir.

Tablo 6’da da görüldüğü gibi öğretmenlerin, çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinden elde ettikleri bilgileri nasıl kullandıkları konusundaki görüşleri birbirinden farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin büyük bir bölümü bu bilgileri gelişim raporu yazma ya da aileleri bilgilendirme için kullanırken daha az bir bölümü etkinlikleri planlarken ya da gerekli durumlarda müdahale için kullandıklarını belirtmişlerdir. Çocukları tanıma ve değerlendirme eğitim süreci ve öğrenme yaşantılarının planlanmasında ilk adım olmalıdır. Çocuklarla ilgili toplanan verilerin kayıt altına alınması, düzenli aralıklarla bu kayıtların bir araya toplanarak özetlenmesi ve değerlendirilmesi çocuklar hakkında anlamlı, bütüncül bilgiler elde etme, aynı zamanda ilgileri ve gereksinim duydukları alanları belirleme açısından son derece önemlidir. Bir sonraki öğrenme yaşantıları bu verilerden elde edilen bilgiler üzerine planlanmalı ve öğretmen planladığı etkinliklerini uygularken çocukları tekrar değerlendirerek elde edilen başarı ve bundan sonra planlanması gereken öğrenme yaşantıları hakkında bir karar vermelidir. Ancak araştırmanın sonuçları öğretmenlerin çok az bir bölümünün bu gerçeğin farkında olduklarını ve uygulamalarına yansıtıklarını göstermesi açısından çarpıcıdır.

Öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde herhangi bir güçlükle karşılaşp karşılaşmadıklarını belirlemek üzere öğretmenlere, “Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde herhangi bir güçlükle karşılaşılıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız bu

güçlükler nelerdir? Anlatır mısınız?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 7’de görüldüğü gibi iki ayrı tema altında toplanmıştır.

Tablo 7

Öğretmenlerin “Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde herhangi bir güçlükle karşılaşıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız bu güçlükler nelerdir? Anlatır mısınız?” Sorularına Verdikleri Yanıtlar

Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde herhangi bir güçlükle karşılaşıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız bu güçlükler nelerdir? Anlatır mısınız?	f
a. Evet	30
a.1. Çocuk sayısının fazla olması	11
a.2. Zaman ayıramıyorsa güçlük çekilmesi	7
a.3. Bazı çocukları tanıyamıyorsa güçlük yaşanması	6
a.3.1. İçine kapanık olanlar	3
a.3.2. Kaynaştırma öğrencileri	3
a.4. Ailelerle işbirliği yapmada sorun yaşanması	6
a.5. Yaş gruplarının karışık olması	1
b. Hayır	4
Görüşler Toplamı	34

Çocuk sayısının fazla olmasının tanıma ve değerlendirmede güçlük yarattığını dile getiren öğretmenlerden Yağmur “Herhangi bir güçlükle ee.. Evet, çocuk sayısı çok olduğu zaman güçlüklerle karşılaşıyorum. Sınıflarımız küçük, öğrenci sayısı fazla. Etkinlikleri yetiştirmenin telaşı içerisinde çocukları tanımada ve değerlendirmede güçlük çekebiliyorum evet” biçiminde bunu ifade ederken bir diğer öğretmen Derya ” Tanıma ve değerlendirme sürecinde gerçekten çok büyük sorunlar benim gördüğüm ya da benim yaşadığım diyebilirim. Sınıflar 20- 25 kişi şuanda... Hani biz çocukları detaylı olarak gözlemleyemiyoruz sınıf kalabalıklığından...”biçiminde düşüncelerini dile getirmişlerdir.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde güçlüklerle karşılaşıyor olmalarının lisans öğrenimleri sırasında aldıkları eğitim ile bir ilişkisinin olup olmadığı araştırmacılar tarafından merak edilmiştir. Bu amaçla öğretmenlere “Çocukları tanıma

ve değerlendirme sürecine ilişkin lisans öğreniminiz sırasında bu konuda herhangi bir ders ya da meslek hayatınız boyunca hizmet içi eğitim aldınız mı?” sorusu yöneltilmiştir. Çizelge 8’de de görüldüğü gibi öğretmenlerden 20’sinin bu soruya “Evet”, 14’ünün ise “Hayır” yanıtını verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 8

Öğretmenlerin “Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecine ilişkin lisans öğreniminiz sırasında herhangi bir ders ya da meslek hayatınız boyunca hizmet içi eğitim aldınız mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecine ilişkin lisans öğreniminiz sırasında bu konuda herhangi bir ders ya da meslek hayatınız boyunca hizmet içi eğitim aldınız mı?		f
a. Evet		20
a.1. Lisans eğitimim sırasında aldım		17
a.1.1. Çocukları tanıma ve değerlendirme		9
a.1.2. Ölçme ve değerlendirme		5
a.1.3. Bireyi tanıma teknikleri		3
a.2. Hizmet içi eğitim aldım		3
a.2.1. Çocukları tanıma ve değerlendirme		3
b. Hayır		14
Görüşler Toplamı		34

Lisans öğrenimi sırasında Çocukları Tanıma ve Değerlendirme ile ilgili eğitim aldığımı dile getiren öğretmenlerden Deren” *Lisansta ölçme değerlendirmeye yönelik aslında bizim formasyon derslerimiz vardı ama biz bunda işte test nasıl yapılır, klasik sınava nasıl yapılır gibi hani bizim branşımızla hiç uygun olmayan bizim meslek hayatımızda hiç gerekli olmayacak dersleri aldık eğitim fakültesinin zorunlu dersleri içerisinde*” yanıtını vererek düşüncelerini dile getirmiştir. “Çocukları Tanıma ve Değerlendirme” adı altında hizmet içi eğitim aldığını belirten öğretmenlerden Derya “*Doğru düzgün bir hizmet içi eğitim verilmesi gerekiyor ama doğru düzgün bir hizmet içi eğitim verilmiyor. Bence ilk önce hizmet içi eğitimden başlanılmalı ki bu konunun uzmanlarından alınmalı hizmet içi eğitimde... Hizmet içi eğitimde zaten okulöncesine yönelik çok fazla iş yapmıyorlar. Daha çok sınıf öğretmenlerine yönelik eğitimler çıkıyor ve*

bizim tamamen alan dışı olduğumuz için u.. Eğitimde biz biraz şey kalıyoruz pasif kalıyoruz onlara verilen hizmet içi eğitimden dolayı...” biçiminde düşüncesini belirtirken Seniha öğretmen ise *“U.. Hizmet içi eğitimlerinde çok faydalı olduğunu düşünmüyorum. Hizmet içi eğitimler çoğunlukla öğretmenlerin öyle gidip sohbet edip geldikleri yerler oldukları için... Çok kalabalık grupları bir araya topladıkları bir yer olduğu için hani hiç ders gibi olmuyor hizmet içi eğitim”* biçiminde düşüncesini belirtmiştir.

Öğretmenlerin aldıkları eğitim sürecini değerlendirmelerinin ardından bu konudaki önerilerini de almak üzere kendilerine *“Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecine ilişkin lisans öğreniminiz sırasında nasıl bir eğitim almak isterdiniz?”* sorusu yöneltilmiştir. Tablo 9’da görüldüğü gibi öğretmenlerden 30’u bu konuda *“Öneri sunarken, 4’ü ise “Lisans öğrenimini yeterli gördüğünü”* dile getirmiştir.

Tablo 9

Öğretmenlere “Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecine ilişkin lisans öğreniminiz sırasında nasıl bir eğitim almak isterdiniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecine ilişkin lisans öğreniminiz sırasında nasıl bir eğitim almak isterdiniz?	f
a. Öneri sunanlar	30
a.1. Uygulamalı eğitim almak isterdim	13
a.2. Çocukları tanıma ve değerlendirme ile ilgili ders almak isterdim	9
a.3. Örgün eğitim almak isterdim	4
a.4. Serbest resimleri çözümleyebilmek isterdim	2
a.5. Değerlendirme verilerini nasıl kullanabilirim bilgi almak isterdim	2
b. Lisans öğrenimini yeterli görenler	4
Görüşler Toplamı	34

Lisans öğrenimi sırasında *“uygulamalı eğitim almak isterdim”* önerisini sunan öğretmenlerden Canan *“Teorik olarak aldık bu dersleri... Daha çok bence daha çok uygulamaya yönelik olmalıydı. Mesela farklı bir öğrenci ile karşılaştığımızda ne yapabiliriz ve aileye bu konuda nasıl bir eğitim verebiliriz, aile eğitimi ve çocuğu tanıma değerlendirmeye yönelik bunu uygulamaya dökebileceğimiz bir eğitim alsaydık daha yararlı olabilirdi”* biçiminde

düşüncelerini ifade etmiştir. “Örgün eğitim almak isterdim” biçiminde öneri sunan Cansu, Ebru ve Lale ise “*Açık öğretim okuduğum için hani birebir olsa belki daha yararlı olabilirdi. Sadece kitap üstünde yazan bilgileri okuyup sınava girip vermişliğim var ama bu konuyla ilgili birebir eğitim almak isterim tabii ki*” yanıtını vermişlerdir.

Araştırma sürecine katılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün, çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde güçlüklerle karşılaştıkları ancak bunların birbirinden farklılaştığı görülmektedir. Öğretmenler bu süreçte en çok sınıflarındaki çocuk sayısının fazla olması, tanıma ve değerlendirme sürecine yeterli zaman ayırma, bazı çocukları tanımada zorlanma ve ailelerle işbirliği yapmada güçlük yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin lisans öğrenimi ya da hizmet sürecinde bu konuda nitelikli bir eğitim almış olmamaları da güçlüklerle karşılaşmalarında bir etken olabilir. Çünkü öğretmenlerin yarısından fazlası bu konuda bir eğitim aldıklarını dile getirmelerine karşın az bir bölümünün aldıkları eğitim çocukları tanıma ve değerlendirme süreci ile ilgilidir. Bunun dışındakiler ölçme – değerlendirme, bireyi tanıma teknikleri gibi genel dersler aldıklarından söz etmişlerdir. Araştırmada yer alan öğretmenlerin bir bölümü bu süreçte uygulamalı bir eğitim almanın meslek hayatlarında daha faydalı olabileceğini ya da çocukları tanıma ve değerlendirme ile ilgili ders almak istediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca hizmet içi eğitim alan az sayıdaki öğretmenin de bu eğitimden memnun olmadığı görülmektedir. Doğan ve Tatık (2014) in okulöncesi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim gereksinimlerini belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada da benzer bulgular elde edilmiştir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin en çok katılmak istedikleri hizmet içi eğitim programları; “Özel eğitime gereksinim duyan çocukların özellikleri, erken müdahale programları, duyuların eğitimi, değerler eğitimi, okulöncesi dönemde kaynaştırma eğitimi ve okulöncesi eğitimde rehberlik hizmetleri” biçiminde sıralanmıştır. Bu araştırma bulguları arasında yer alan ve öğretmenlerin bazı çocukları tanımada güçlük yaşadıkları bulgusu ile bu sonuçlar arasında bir bağ kurularak öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerini tanıma ve

değerlendirme konusunda eğitime ihtiyaç duydukları söylenebilir. Ancak hizmet içi eğitim konusunda yapılan çalışmalar öğretmenlerin bu konuda genel olarak olumsuz bir tutuma sahip olduklarını da göstermektedir (Konokman, Yavuz, Tanrıseven ve Karasolak, 2013; Gülmez, 2004; Sezer, 2006; Başkan, 2001). Bu sonucun ülkemizde hizmet içi eğitim programlarını planlanma, uygulanma ve değerlendirme sürecinde yaşanan problemlerle ilişkisi olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları güçlüklerden biri de sınıflarındaki çocuk sayısının fazla olması ve bu sürece zaman ayırmada zorlanmalarıdır. Taner (2005) ve Aypay (2009) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda da benzer bir biçimde öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde en çok çocuk sayısının fazlalığı, zaman kısıtlılığı, ailelerin ilgisizliği ve bilgiyi kayıt etme gibi güçlüklerle karşılaştıkları, çocuk sayısının az olduğu sınıflarda daha üretken bir ortamın oluşturulabildiği belirlenmiştir. Okulöncesi eğitim sürecinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ülkeler arasında farklılıklar göstermektedir. Örneğin; OECD ülkelerinde bu sayı ortalama 15 kişidir. Meksika için 25, Türkiye için 23, Şili için 22, Brezilya için 17 kişi olarak görülmektedir. (Şimşek, 2014). Bu durumda OECD üyesi ülkeler ortalaması ile karşılaştırıldığında Türkiye’de öğretmen başına düşen öğrenci oranlarında gerçekten bir yükseklik olduğu dikkat çekmektedir. Türkiye’de Çocuk Bakım Hizmetlerinde Arz ve Talep Durumunun incelendiği raporda (2015) çocuğu okulöncesi eğitim kurumuna devam eden annelerin de bir öğretmene 15 çocuk oranını çok fazla buldukları ve bunun 8 çocuğa bir personel düşecek biçimde planlanması gerektiğini önerdikleri görülmektedir.

Çalışmada son olarak **öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinin daha etkin hale gelmesine yönelik görüşlerini belirlemek** üzere “Çocukları tanıma ve

değerlendirme sürecinin daha etkin hale gelmesine yönelik önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 10’da görüldüğü gibi iki ayrı tema altında toplanmış, 31’i “Öneri belirtenler”, 3’ü “Öneri belirtmeyenler” olarak belirlenmiştir.

Tablo 10

Öğretmenlere “Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinin daha etkin hale gelmesine yönelik önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinin daha etkin hale gelmesine yönelik önerileriniz nelerdir?	f
a. Öneri belirtenler	31
a.1. Tanıma ve değerlendirme ile ilgili formlar düzenlenmeli	19
a.1.1. Şekil ve sayı açısından düzenleme yapılmalı	12
a.1.2. Kullanım şekli açısından düzenleme yapılmalı	7
a.2. Sınıflardaki çocuk sayısı azaltılmalı	5
a.3. Rehber öğretmenlerden yararlanılmalı	4
a.4. Öğretmene yardımcı personel olmalı	3
a.5. Aile eğitimi yapılmalı	3
a.6. Sınıftaki yaş grubu dengeli olmalı	2
b. Öneri belirtmeyenler	3
Görüşler Toplamı	34

Çocukları tanıma ve değerlendirme ile ilgili formların düzenlenmesi konusunda önerilerde bulunan ve bu düzenlemelerin şekil ve sayı açısından yapılması gerektiğini ifade eden öğretmenlerden Öznur, Canan ve Belgin” *Çok fazla kâğıda dökülme, evrak işinin kaldırılması gerektiğini düşünüyorum. Yani çok fazla kâğıt var aynı şeyi oyun gözlem formunda da yazıyorsunuz sistematik gözlem formunda da var*” biçiminde ifade etmişlerdir. Tanıma ve değerlendirme ile ilgili formların kullanım şekli açısından düzenleme yapılmalı biçiminde görüşlerini belirten öğretmenlerden Yurdağül, Tuğba, Sevcan ise *“Doldurduğumuz bu formlar ilkokula başladığında ilkokul öğretmeni için rehber olabilir. Bunların daha etkin olması için çocukların birinci sınıfa çocuğun başladığı ilköğretim kurumuna gitmesi gerekiyor diye düşünüyorum”* şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir. *“Sınıflardaki çocuk sayısı azaltılmalı”*

biçiminde öneri getiren öğretmenlerden Cansu” *Bence öncelikle işte 25 kişi bir anasınıfı için çok kalabalık bir grup... Grup sayısı biraz daha az olduğunda bu tanıma ve değerlendirme süreci daha avantajlı bir hale geliyor*”, Nehir *“En başta çocukların sayısının azalması... Sınıfta 20den az çocuk olursa öğretmen o çocuklara daha fazla zaman ayıracağından çocuğu daha iyi tanıyıp daha iyi değerlendirebilir”* biçiminde düşüncelerini ifade etmişlerdir. Görüşme yapılan öğretmenlerden, “öğretmene yardımcı personel olmalı” biçiminde öneride bulunan Canan ise *“...bence benim görüşüm ne derece kayda geçer bilmiyorum ama bütün okulöncesi öğretmenlerinin yanında bir yardımcı öğretmen olmalı. Hem bu sürecin daha etkin olması hem bütün çocukları daha iyi tanımak ve değerlendirmek açısından bence her öğretmen bir yardımcı ile çalışmalı”* cümleleri ile düşüncesini dile getirmiştir.

Tablo 10’da da görüldüğü gibi öğretmenlerin çoğunluğu çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinin daha etkin hale gelmesine yönelik çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin büyük bir bölümünün önerileri çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde doldurulması ön görülen formlarla ilgilidir. Öğretmenler formlarda şekil ve sayı ve kullanım şekli açısından düzenleme yapılmasının yararlı olabileceğini belirtmişlerdir. 2013 yılında uygulamaya konulan Okulöncesi Eğitim Programında öğretmenlerin bu önerilerinin bir bakıma dikkate alındığı görülmektedir. Sınıflardaki çocuk sayısının azaltılması konusundaki öneri öğretmenler tarafından bu son soru kapsamında da dile getirilmiştir. Öğretmenlerin öneride buldukları diğer konular; okullardaki rehber öğretmenlerden etkin bir biçimde yararlanılması, sınıfta öğretmene yardımcı personel olması, bu konuda aile eğitimi yapılması biçiminde sıralanmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda;

- Okulöncesi öğretmenlerinin çocukların tanıma ve değerlendirme sürecinin önemi ve gerekliliğine inandıkları, en çok gözlemden yararlandıkları ancak elde ettikleri verileri kullanma konusunda eğitime ve desteğe gereksinimleri olduğu belirlenmiştir.
- Öğretmenlerin bu süreçte yaşadıkları güçlüklerin nedenleri arasında sınıflarındaki çocuk sayılarının fazla olmasına karşın kendilerine yardımcı olabilecek bir personelin olmaması, ailelerle işbirliği yapmada sorunların yaşanması ve özellikle bazı çocukları tanımada yaşanan güçlükler sayılabilir. Ayrıca bu konuda lisans öğrenimleri sırasında ya da daha sonra aldıkları eğitimin yetersiz ve amaca hizmet etmekten uzak olması yaşadıkları güçlüklerin nedenleri arasında sayılabilir.
- Öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinin daha etkin hale getirilmesi konusunda sıraladıkları önerilerin de bu süreçte karşılaştıkları güçlüklerin giderilmesine yönelik öneriler olduğu görülmüştür. Bu öneriler arasında en önemli yeri alan; “çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde kullanılan formların düzenlenmesi” önerisinin bir bakıma yeni Okulöncesi Eğitim Programında yerine gelmiş olması sevindiricidir.

Araştırma sürecinde elde edilen sonuçlara dayanarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinin daha etkin hale gelmesine yönelik önerileri ilgililer tarafından dikkate alınmalı ve eğitim politikalarının hazırlanmasında yol gösterici olmalıdır.
- Üniversitelerin Okulöncesi Öğretmenliği Eğitim Programlarında “Çocukları Tanıma Teknikleri” zorunlu bir ders olarak yer almalıdır.
- Çocukları tanıma ve değerlendirme süreci, önemi ve bu süreçte kullanılması gereken yöntem ve teknikler konusunda nitelikli, öğretmenlerin gereksinimleri belirlenerek

hazırlanmış ve etkileşimli bir süreç ile yürütülebilecek hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir.

- Okulöncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014) 6. Madde b bendinde belirtilen “*Bir gruptaki çocuk sayısının 10’dan az, 20’den fazla olmaması esastır. Çocuk sayısı fazla olduğu takdirde ikinci grup oluşturulur. Ancak, her bir grubun azami çocuk sayısı dolmadan yeni grup oluşturulamaz. Tek ana sınıfı ve uygulama sınıflarında ise sınıf kapasitesi dikkate alınarak çocuk sayısı 25’e kadar çıkarılabilir*” hükmü yeniden gözden geçirilmeli ve bu konuda gerekli yasal düzenlemeler yapılarak sınıflardaki çocuk sayıları azaltılmalıdır.
- Sınıflarda öğretmenlere çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde zamanlarını daha verimli değerlendirebilmeleri, nitelikli gözlem ve kayıt yapabilmeleri için destek olabilecek yardımcı öğretmen ya da bir personel görevlendirilmelidir.
- Öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirmeye yönelik doldurdukları gelişim raporu dışındaki belge ve formların da e-okul benzeri kanallar ile üst eğitim kademesindeki öğretmenlerle paylaşımı sağlanmalıdır. Bu durum öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirmeye yönelik yaptıkları çalışmaların farklı bir boyutta anlam kazanmasına yol açacağı gibi ilkokul ve okulöncesi öğretmenleri arasında bir bağlantı kurulması da yardım edebilir.
- Türkiye’nin farklı bölgelerinde görev yapan öğretmenlerin çocukları tanıma ve değerlendirme amaçlı yapılan çalışmalara ilişkin görüşleri ve bunların çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik daha geniş kapsamlı araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Acar, Ç. (2000). Özel Eğitim Öğretmenlerinin Sınıflarında Karşılaştıkları Problem Davranışların Çözümüne Yönelik Gerçekleştirdikleri Çalışmalarla İlgili Görüş ve Önerileri. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksaç, A. S. (2012). “Okulöncesi Rehberlik Çalışmalarında Rehberlik Çalışmalarında Kullanılabilecek Öğrenci Tanıma Teknikleri”, *Okul Öncesinden İlköğretime Farklı Uygulamalar Sempozyumu*, İstanbul.
- Aslan, M. Ö., Tuğrul, B. (2014). “Okulöncesi Dönemdeki Çocukların Oyunlarında Ortaya Çıkan Zorbalık ve Mağdur Olma Davranışlarının İçerik Analizi”, *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 7(1), 60-77.
- Aypay, A. (2009). *Öğretmenlerin Hizmet Öncesi Eğitimlerini Değerlendirmeleri* [Teachers' Evaluation of Their Pre-Service Training]. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 9, 3, 1087-1123.
- Başkan, H. (2001). *İlköğretim okullarında görevli öğretmenlerin hizmet içi eğitim programlarının etkililiğine ilişkin algı ve beklentileri* (Denizli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Bakırcıoğlu, R. (1997). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Doğan, B., TATIK R., Ş. (2014). Okulöncesi Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi. *International Journal of Social Science*. Sayı 27. Cilt 1 sf 521-539.
- Doğan, B., Tatık R., Ş. (2014). Okulöncesi Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi. *International Journal of Social Science*. Sayı 27. Cilt 1 sf 521-539.
- Epstein, A. S., Schweinhart, L. J., DeBruin-Parecki, A., & Robin, K. B. (2004). *Preschool assessment: A guide to developing a balanced approach* (NIEER Policy Brief, Issue 7). New Brunswick, NJ: National Institute for Early Childhood Research.
- Gülmez, İşler S. (2004). *Sınıf öğretmenlerine uygulanan hizmet içi eğitim programlarının etkililiğine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Gündoğdu, T.; Turan, S.; Kızıldaş, E.; Çimen, N.; Kayserili, T. (2008). 2002 ve 2006 okul öncesi eğitim programlarında yer alan değişikliklerin öğretmen algılarına göre karşılaştırılması. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı:17. 47-71.

Karasar N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Konokman, Y., G., Tanrıseven, I., ve Karasolak, K. (2013). Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(3), 997-1010.

McAfee, O. Ve Leong, D. J. (2007). *Assessing and guiding young children's development and learning* (Fourth edition). Boston: Pearson Education, Inc.

Milli Eğitim Bakanlığı MEGEP Projesi (2006) . *Çocukları Tanıma Teknikleri*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

MEB (2014). Okulöncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/07/20140726-4.htm> 5 Kasım 2015 tarihinde edinilmiştir.

MEB. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Programı*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

MEB (2012). *Millî Eğitim Bakanlığı Okulöncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği*.

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25486_.html adresten 10 Ekim 2012 tarihinde edinilmiştir.

MEB (2013). *Okulöncesi Eğitim Programı*.

http://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_04/04124340_programkitabi.pdf adresten 24 Ağustos 2015 tarihinde edinilmiştir.

Ören, M. (2011). Okulöncesi Eğitimde Çocukları Tanıma ve Değerlendirme. Aydoğan Aykut Ceyhan, Meral Ören (Ed.), *Çocukları Tanıma Teknikleri* içinde (s. 5-8 ve 81). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Sağlam, M. (2008). Okulöncesi eğitim programlarının değerlendirilmesi. M. Sağlam (Ed.).

Özel öğretim yöntemleri (s.157-180). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

- Sezer, E. (2006). *Milli eğitim bakanlığına bağlı devlet okullarında çalışan psikolojik danışman ve rehber öğretmenlerin hizmetiçi eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi* (İstanbul İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Şimşek, H. (2014). *OECD 2013 Eğitim Göstergeleri Raporu: Ne Ekersen Onu Bıçersin*. İstanbul Kültür Üniversitesi.
- Taner, G. (2005). “*Bireyi Tanıma Tekniklerinin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanmasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*” Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Eğitim Bilim Dalı.
- Türkiye’de Çocuk Bakım Hizmetlerinde Arz ve Talep Durumu (Eylül, 2015). Dünya Bankası ve İsveç Uluslararası Kalkınma Birliği Ajansı’nın (SIDA) desteğiyle “*Kadınların Ekonomik Fırsatlara Erişiminin Araştırılması Projesi*” kapsamında Development Analytics tarafından hazırlanan rapor.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*. Sayı:24. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Yıldırım, A. , Şimşek, H. (2011) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8th ed.) (Qualitative Research Methods in Social Sciences). Ankara: Seçkin Yayınevi.

Extended Abstract

Beginning

Identification and assessment of children is a meaningful decision process to collect information about children systematically, to evaluate and record them consistently by using various tools in an objective way. It is also the keystone of creating an appropriate educational environment for children. Therefore, it is necessary for teachers to do identification and assessment of preschool children regularly. The preschool programs and applied in Turkey and related regulations for that give teachers by important duties and responsibilities. However the views of the teachers who are practicers of the process are extremely important to reach the aimed results. In this context, the main concern of this study is to take views of the preschool teachers on the practices for purpose of identification and assessment of children.

Method

The research is carried out by qualitative method with survey model. Survey methods research is one of the approaches aiming to identify the existing situation in the present or in the past. In the study, views of preschool teachers about the identification and assessment of children are described directly. The study group consist of, 34 in total, 21 preschool teachers working at independent public preschool and 13 preschool teachers working preschools within the primary schools. Data is collected by semi-structured interview as one of the qualitative data gathering techniques and analyzed by descriptive analysis method. The data is presented quantitatively and supported by quotes taken directly from the interviews.

Findings and Comments

According to the findings, preschool teachers find identification and assessment of children necessary, and they make observation and use interview techniques in general. Preschool

teachers stated that they mostly fill progress report, systematic observation form, play time observation form and keep record of anecdotes. However, while some of the teachers are working systematically, some of them are making unsystematic observations and assessment are mostly made in the process of free play time activity. It is found that the preschool teachers used information gathered during the assessment processes to write progress report, to inform parents and to plan activities but some of the teachers have never used them at all. It is seen that because of excessive number of students, teachers have difficulty in spending time for identification and assessment of children and collaborating with family. The teachers made suggestions on making regulations on the forms used for identification and assessment of children, reducing the number of students in the classrooms and taking support from school counselor..

Results and Suggestions

As a result, it can be seen that preschool teachers believe in the importance and necessity of the identification and assessment of children; they highly use observation to make it, but they need training and support to use the information obtained from assessment of children. There are causes of having difficulties in the process of identification and assessment of children. These is no personnel in the class to help preschool teachers despite of excessive number of children in the preschool class. The other causes are having troubles with cooperating with families and problems during the identification of the children. Additionally, the education that they had during their undergraduate study's being insufficient and being away from serving to the purpose can be listed among the reasons of struggles that they encountered. It is pleasing that the most significant suggestion giving by the preschool teachers which is "revising the forms used in assessment of children" is realized and reformed with the new 2013 Preschool

Education Program. It is hoped that for teachers' all suggestions' being taken into consideration by authorities and their being used as a guider for forming educational policies.